ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΤΑ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 8ης Ιανουαρίου 1980 *

Στην υπόθεση 21/79,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από το νομικό της σύμβουλο Antonino Abate, με αντίκλητο το Mario Cervino, νομικό σύμβουλο της Επιτροπής, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg, Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπουμένης από τον πρέσβη Adolfo Maresca, επικουρούμενο από τον Arturo Marzano, avvocato dello Stato, με τόπο επιδόσεων την πρεσβεία της Ιταλίας στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο τη διαπίστωση ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, όσον αφορά το φορολογικό σύστημα των αναγεννημένων προϊόντων πετρελαίου,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, Πρόεδρο, A. O'Keeffe και A. Touffait, προέδρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans και O. Due, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο της 31ης Ιανουαρίου 1979, η Επιτροπή άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή, ζητώντας να διαπιστωθεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ «επιβάλλοντας φόρο που δημιουργεί διάκριση εις βάρος των εισαγόμενων από άλλα κράτη μέλη αναγεννημένων προϊόντων πετρελαίου, δυνάμει του νόμου 1852 της 31ης Δεκεμβρίου 1962».

Γενικές παρατηρήσεις

2 Σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία — ειδικότερα σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα 334 της 28ης Φεβρουαρίου 1939, όπως ίσχυε το 1978 — στα ορυκτέλαια και στα προϊόντα που προέρχονται από τη μεταποίησή τους επιβάλλεται «imposta interna di fabbricazione» (εσωτερικός φόρος παραγωγής), καθοριζόμενος σε ορισμένο ποσό ιταλικών λιρών ανά εκατόκιλο, που ποικίλλει ανάλογα με τα προϊόντα. Στα ίδια προϊόντα προελεύσεως εξωτερικού επιβάλλεται, επ' ευκαιρία της διελεύσεως των συνόρων, όμοιος φόρος, αποκαλούμενος «sovraimposta di confine» (πρόσθετος φόρος συνόρων).

3 Επιδιώκοντας να ευνοήσει, για λόγους συγχρόνως οικονομικούς και οικολογικούς, την ανάκτηση και την επαναχρησιμοποίηση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, ο ιταλικός νόμος 1852 της 31ης Δεκεμβρίου 1962 (GURI No 26 της 29.1.1963, σ. 458) προβλέπει στο άρθρο 12, ένα σύνολο μέτρων που ρυθμίζουν τη συλλογή, την ανάκτηση και την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων πετρελαίου, παρέχοντας στις επιχειρήσεις που προβαίνουν στις ενέργειες αυτές στην ιταλική επικράτεια φορολογικές διευκολύνσεις, όσον αφορά την imposta di fabbricazione.

4 Οι εν λόγω διατάξεις εισάγουν διακρίσεις μεταξύ της ανακτήσεως και της αναγεννήσεως των χρησιμοποιημένων προϊόντων πετρελαίου και αντιμετωπίζουν αυτές τις δύο καταστάσεις με διαφορετικό τρόπο, ιδίως από φορολογική άποψη.

5 Η ανάκτηση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων συνίσταται στην επαναχρησιμοποίηση ορισμένων προϊόντων πετρελαίου που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί για πρώτη φορά, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκ νέου είτε στην τωρινή κατάστασή τους για τους ίδιους σκοπούς όπως και προηγουμένως ή για άλλους, είτε αφού προηγουμένως καθαριστούν, ιδίως με μετάγγιση, διύλιση ή ξήρανση. Τα λιπαντικά που ανακτώνται με τον τρόπο αυτό απαλλάσσονται από την imposta di fabbricazione, υπό τον όρο ότι η ανάκτηση και η επαναχρησιμοποίηση γίνονται στην ίδια επιχείρηση στη οποία τα ορυκτέλαια αυτά χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά (άρθρο 12, παράγραφος 7, νόμου 1852).

6 Αντίθετα, η αναγέννηση είναι περίπλοκη χημική διαδικασία, η οποία απαιτεί εγκαταστάσεις βιομηχανικού χαρακτήρα, έχει δε ως αποτέλεσμα να προσδίδει στα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια όλα τα χαρακτηριστικά που είχαν πριν από τη χρήση τους. Η Επιτροπή και η Ιταλική Κυβέρνηση συμφωνούν στο συμπέρασμα ότι δεν είναι δυνατό να διακριθεί το ορυκτέλαιο που υποβλήθηκε σε διαδικασία αναγεννήσεως από το ορυκτέλαιο πρώτης διυλίσεως στην αρχική του κατάσταση. Δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος ιταλικού νόμου, στα αναγεννημένα ορυκτέλαια επιβάλλεται imposta di fabbricazione ίση προς το 25% του πλήρους συντελεστή. Αυτή η μειωμένη imposta βαρύνει τα αναγεννημένα προϊόντα όχι μόνο όταν διατίθενται στο εμπόριο, αλλά επίσης και όταν χρησιμοποιούνται εκ νέου από την επιχείρηση που τα είχε χρησιμοποιήσει για πρώτη φορά.

7 Η ιταλική νομοθεσία δεν προβλέπει την επιβολή αυτού του μειωμένου φόρου στα εισαγόμενα ορυκτέλαια, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για ανακτημένα ή αναγεννημένα ορυκτέλαια, στα οποία επιβάλλεται sovraimposta di fabbricazione με πλήρη συντελεστή· πρέπει εντούτοις να παρατηρηθεί ότι η εισαγωγή από τα άλλα κράτη μέλη ανακτημένων ορυκτελαίων φαίνεται ότι είναι θεωρητική υπόθεση και ότι ακόμα το ενδοκοινοτικό εμπόριο αναγεννημένων ορυκτελαίων είναι, αν όχι ανύπαρκτο, τουλάχιστο πολύ περιορισμένο, αν και θα μπορούσε να επεκταθεί λόγω της εξελίξεως της καταστάσεως της αγοράς των προϊόντων πετρελαίου.

8 Όταν η Επιτροπή γνωστοποίησε, με έγγραφο της 24ης Ιουνίου 1976, ότι θεωρούσε ότι η εν λόγω νομοθεσία παραβίαζε το άρθρο 95, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης, η Ιταλική Δημοκρατία παρατήρησε ότι, όσον αφορά τα ανακτώμενα ορυκτέλαια, η απαλλαγή από το φόρο — η οποία εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι η ανάκτηση και η επαναχρησιμοποίηση γίνονται μέσα στην ίδια επιχείρηση — αποτελεί εφαρμογή του φορολογικού κανόνα «non bis in idem». Εντούτοις το γεγονός ότι, εξ ορισμού, αυτή η προϋπόθεση δεν μπορεί να συντρέχει όσον αφορά τα εισαγόμενα προϊόντα δεν θίγει καθόλου το σύμφωνο αυτής της απαλλαγής προς τη Συνθήκη. Όσον αφορά τα αναγεννημένα ορυκτέλαια, η

Ιταλική Δημοκρατία ισχυρίστηκε στην ουσία ότι δεν υπήρχε δυσμενής μεταχείριση των αλλοδαπών αναγεννημένων ορυκτελαίων, διότι η επιβολή μειωμένου φορολογικού συντελεστή — που δικαιολογείται από το υπερβολικά υψηλό κόστος παραγωγής του αναγεννημένου ορυκτελαίου σε σχέση με το προϊόν της αρχικής παραγωγής — είναι συνδεδεμένη με αυστηρό έλεγχο της διαδικασίας αναγεννήσεως, ο οποίος περιλαμβάνει την εξακρίβωση των παραγόμενων ποσοτήτων αναγεννημένων ορυκτελαίων. Καθώς δεν υφίσταται παρόμοια δυνατότητα ελέγχου σε περίπτωση εισαγωγής, η διαφορετική μεταχείριση δεν είναι αντίθετη προς το άρθρο 95 της Συνθήκης. Η Ιταλική Κυβέρνηση επέστησε επίσης την προσοχή της Επιτροπής στο γεγονός ότι τα επίδικα φορολογικά πλεονεκτήματα ανταποκρίνονται, πράγματι, στους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 75/439 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 1975, περί εξαφανίσεως των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, η οποία προβλέπει τη θέσπιση από τα κράτη μέλη ενός εναρμονισμένου συστήματος συλλογής, εξαφανίσεως ή επαναχρησιμοποιήσεως των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων και επιτρέπει, στα άρθρα 13 και 14, τη χορήγηση αποζημιώσεως στις επιχειρήσεις που προβαίνουν σ' αυτές τις ενέργειες. Οι επικρινόμενες φορολογικές μειώσεις αποτελούν στην πραγματικότητα είδος επιτρεπτών επιχορηγήσεων, καθώς μάλιστα η οδηγία δεν είχε ακόμα εφαρμοστεί από τα περισσότερα κράτη μέλη. Η Ιταλική Κυβέρνηση προσέθεσε ότι μελετούσε τη δυνατότητα να αντικαταστήσει τις φορολογικές διευκολύνσεις με άμεσες ενισχύσεις, η χορήγηση των οποίων επιτρέπεται από την οδηγία.

9 Στην αιτιολογημένη γνώμη της, της 10ης Ιανουαρίου 1978, η Επιτροπή, αφού διαπίστωσε «ότι η Ιταλική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι οι βαλλόμενες διατάξεις είναι ασυμβίβαστες προς το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο» — πράγμα που αποτελεί ανακριβή εκτίμηση της ιταλικής θέσεως —, γνωμοδοτεί ότι «η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει της Συνθήκης, επιβάλλοντας στα εισαγόμενα από άλλα κράτη μέλη αναγεννημένα προϊόντα πετρελαίου φόρο καταναλώσεως με πλήρη συντελεστή, ενώ στα ίδια εισαγόμενα (διάβαζε: εγχώρια) προϊόντα παρέχεται ολική ή μερική απαλλαγή από το φόρο, ανάλογα με την περίπτωση». Αναφερόμενη ρητά στα εγχώρια προϊόντα που απαλλάσσονται εντελώς από το φόρο, η Επιτροπή αναφερόταν — ή εν πάση περιπτώσει άφηνε να εννοηθεί ότι αναφέρεται — τόσο στο φορολογικό σύστημα των ανακτώμενων και επαναχρησιμοποιούμενων στην ίδια επιχείρηση ορυκτελαίων, όσο και στο σύστημα των αναγεννημένων ορυκτελαίων. Στις 5 Ιουλίου 1978, η Ιταλική Κυβέρνηση ανακοίνωσε την απόφασή της να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη, θεσπίζοντας, όσον αφορά τα αναγεννημένα προϊόντα, νομοθεσία που θα αντικαθιστούσε τις επίδικες φορολογικές απαλλαγές με τις προβλεπόμενες από την οδηγία 75/439 αποζημιώσεις.

10 Με την προσφυγή που άσκησε στις 31 Ιανουαρίου 1979, η Επιτροπή δεν αναφέρεται παρά μόνο στα αναγεννημένα προϊόντα, στο δε υπόμνημα ανταπαντήσεώς της, καθώς και στις απαντήσεις στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου, διευκρίνισε και επιβεβαίωσε ρητά ότι οι αιτιάσεις της αφορούσαν αποκλειστικά το

φορολογικό σύστημα που προβλεπόταν για τα αναγεννημένα προϊόντα πετρελαίου, τα οποία αναφέρονταν στο άρθρο 12, παράγραφος 2, του ιταλικού νόμου 1852.

11 Το Δικαστήριο λαμβάνει υπό σημείωση αυτή τη δήλωση, η οποία τερματίζει μια αμφιβολία όσον αφορά τόσο τις παρατηρήσεις που απευθύνθηκαν στην Ιταλική Κυβέρνηση στις 24 Ιουνίου 1976, όσο και την αιτιολογημένη γνώμη, έτσι ώστε η εξέτασή του μπορεί να περιοριστεί στο φορολογικό σύστημα των αναγεννημένων ορυκτελαίων.

12 Όσον αφορά το φορολογικό σύστημα των αναγεννημένων ορυκτελαίων κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου διαδικασίας, η Επιτροπή επέμεινε στο γεγονός ότι το αναγεννημένο ορυκτέλαιο και το ορυκτέλαιο πρώτης διυλίσεως «είναι προϊόντα όχι μόνο ομοειδή, υπό την έννοια του άρθρου 95, αλλά όμοια». Αυτή η ταυτότητα δεν αμφισβητείται από την Ιταλική Δημοκρατία. Η παρατήρηση της Επιτροπής, εντούτοις, φαίνεται ότι αφήνει να εννοηθεί ότι το φορολογικό σύστημα των εισαγομένων ορυκτελαίων, ανεξάρτητα από το αν προέρχονται από πρώτη διύλιση ή αναγέννηση, πρέπει να είναι το ίδιο με εκείνο των ιταλικών αναγεννημένων ορυκτελαίων. Όπως φαίνεται, αυτό εξηγεί τη θέση που έλαβε και ανέπτυξε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια αυτής της ίδιας επ' ακροατηρίου διαδικασίας, σύμφωνα με την οποία η Ιταλική Κυβέρνηση θα έπρεπε, για να συμμορφωθεί προς το άρθρο 95, να καταργήσει μάλλον το φορολογικό πλεονέκτημα που παρεχόταν στα ιταλικά αναγεννημένα ορυκτέλαια, παρά να επεκτείνει αυτό το πλεονέκτημα στα εισαγόμενα αναγεννημένα ορυκτέλαια προελεύσεως άλλων κρατών μελών.

13 Αυτή η άποψη, πέραν του ότι δεν εκφράζεται ούτε στην αιτιολογημένη γνώμη, ούτε στο δικόγραφο της προσφυγής, οι οποίες βασίζονται και οι δύο σε σύγκριση της φορολογίας των εγχωρίων αναγεννημένων ορυκτελαίων και των εισαγομένων προελεύσεως άλλων κρατών μελών, δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, από την απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Οκτωβρίου 1978, στην υπόθεση 148/77, Hansen κατά Hauptzollamt Flensburg, Racc. 1978, σ. 1807, προκύπτει ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου και καθώς δεν υφίσταται ούτε ενοποίηση ούτε εναρμόνιση των οικείων διατάξεων, το κοινοτικό δίκαιο δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να παρέχουν, για θεμιτούς οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους, φορολογικά πλεονεκτήματα, με μορφή απαλλαγών ή μειώσεων, σε ορισμένα προϊόντα ή σε ορισμένες κατηγορίες παραγωγών. Επομένως, η Συνθήκη δεν απαγορεύει, στο πλαίσιο εσωτερικών φορολογικών νομοθεσιών, τη διαφορετική φορολόγηση προϊόντων που εξυπηρετούν τους ίδιους οικονομικούς σκοπούς, ιδίως όταν φαίνεται, όπως στην περίπτωση των αναγεννημένων ορυκτελαίων, ότι το κόστος παραγωγής τους είναι αντικειμενικά πολύ διαφορετικό σε σχέση με το κόστος των ορυκτελαίων πρώτης διυλίσεως.

14 Αντίθετα, το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, απαιτεί αυτά τα φορολογικά πλεονεκτήματα να επεκτείνονται χωρίς διακρίσεις στα προϊόντα προελεύσεως άλλων κρατών μελών που πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις με τα εγχώρια προϊόντα στα οποία η εθνική νομοθεσία παρέχει απαλλαγές ή μειώσεις από το φόρο. Το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο — το οποίο έχει ως σκοπό να αποφεύγεται η καταστρατήγηση ή η εξουδετέρωση των διατάξεων της Συνθήκης περί καταργήσεως των δασμών και των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μέσω της θεσπίσεως εσωτερικών φόρων, οι οποίοι επιβαρύνουν δυσμενώς τα εισαγόμενα προϊόντα σε σχέση με τα εγχώρια — θέτει σε εφαρμογή μια θεμελιώδη αρχή της Κοινής αγοράς. Από αυτό έπεται ότι οι ανισότητες τις οποίες απαγορεύει πρέπει να καταργηθούν παρά τα λεπτά προβλήματα συγκρίσεως που μπορούν να προκύψουν, όσον αφορά τη εξομοίωση μεταξύ του εισαγόμενου προϊόντος και των διαφόρων εγχωρίων προϊόντων — φορολογουμένων με διαφορετικό τρόπο — τα οποία μπορεί να είναι ομοειδή.

15 Επομένως, το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, ναι μεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επεκτείνουν τα φορολογικά πλεονεκτήματα που παρέχονται στα εγχώρια προϊόντα και στα ομοειδή προϊόντα, τα οποία εισάγονται από άλλα κράτη μέλη, όταν τα προϊόντα αυτά πληρούν τις προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται ο μειωμένος συντελεστής ή η απαλλαγή από το φόρο, αλλά δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταργήσουν τις αντικειμενικά δικαιολογημένες διαφορές, τις οποίες επιβάλλει ενδεχομένως η εσωτερική νομοθεσία μεταξύ των εσωτερικών φόρων που πλήττουν τα εγχώρια προϊόντα, εκτός εάν αυτή η κατάργηση είναι ο μόνος τρόπος που επιτρέπει την αποφυγή διακρίσεων, άμεσων ή έμμεσων, εις βάρος των εισαγόμενων προϊόντων.

16 Πρέπει επίσης να απορριφθεί ο ισχυρισμός της Επιτροπής, σύμφωνα με τον οποίο η κατάργηση των επίδικων φορολογικών διευκολύνσεων αποτελεί το μόνο τρόπο ορθής εφαρμογής του άρθρου 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η προαναφερθείσα οδηγία 75/439 του Συμβουλίου, προέβλεψε ότι οι επιχειρήσεις που συλλέγουν, εξαφανίζουν ή αναγεννούν τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια πρέπει να έχουν σχετική άδεια, οι δε αρχές των κρατών μελών μπορούν να τους χορηγούν αποζημιώσεις για παρασχεθείσες υπηρεσίες, με την προϋπόθεση ότι αυτές οι αποζημιώσεις δεν δημιουργούν «σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού ή τεχνητά ρεύματα εμπορικών ανταλλαγών των προϊόντων».

17 Αυτή η οδηγία, που διαπνέεται συγχρόνως από σκέψεις οικολογικού χαρακτήρα και σκέψεις που αφορούν την πολιτική εφοδιασμού σε καύσιμα, δεν έχει ως σκοπό να εναρμονίσει τα συστήματα των κρατών μελών περί ειδικών φόρων καταναλώσεως και άλλων έμμεσων φόρων που αναφέρονται στο άρθρο 99 της Συνθήκης. Επομένως, αφήνει άθικτες τις αρμοδιότητες των κρατών μελών όσον αφορά τους εσωτερικούς φόρους, εφόσον τηρούνται ιδίως οι υποχρεώσεις των άρθρων 95 έως 98 της Συνθήκης.

18 Είναι βέβαιο και δεν αμφισβητείται από την Ιταλική Δημοκρατία ότι τα εγχώρια και τα εισαγόμενα αναγεννημένα ορυκτέλαια είναι όχι μόνο ομοειδή προϊόντα, αλλά και όμοια, έτσι ώστε το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης αφορά αναμφισβήτητα τις σχέσεις μεταξύ τους. Για να δικαιολογήσει τη διατήρηση του συστήματος βάσει του οποίου τα εισαγόμενα προϊόντα αποκλείονται από τις μειώσεις φόρων που παρέχονται στα εγχώρια αναγεννημένα προϊόντα, η Ιταλική Κυβέρνηση προβάλλει στην ουσία τρία επιχειρήματα: 1) το γεγονός ότι είναι αδύνατο να γίνει διάκριση, με πειραματικές μεθόδους ελέγχου, μεταξύ των αναγεννημένων ορυκτελαίων και των ορυκτελαίων πρώτης διυλίσεως, πράγμα το οποίο θα μπορούσε να δώσει λαβή σε απάτες κατά την εισαγωγή των εν λόγω προϊόντων· 2) το γεγονός ότι η φορολογική απαλλαγή δικαιολογείται από το υπερβολικά υψηλό κόστος παραγωγής των αναγεννημένων ορυκτελαίων, ώστε, εάν δεν υπήρχε η επίδικη απαλλαγή, τα ορυκτέλαια αυτά δεν θα μπορούσαν να ανταγωνιστούν τα ορυκτέλαια πρώτης διυλίσεως, και 3) το γεγονός ότι οι στόχοι της απαλλαγής ανταποκρίνονται προς τους στόχους της οδηγίας 75/439 και ότι αυτή η απαλλαγή συνιστά στην πραγματικότητα αποζημίωση, τη χορήγηση της οποίας επιτρέπουν στα κράτη μέλη τα άρθρα 13 και 14 της οδηγίας.

19 Το πρώτο επιχείρημα δεν μπορεί να γίνει δεκτό ως δικαιολογία της προβαλλόμενης διαφορετικής μεταχειρίσεως. Εναπόκειται στους εισαγωγείς ορυκτελαίων προελεύσεως άλλων κρατών μελών, οι οποίοι επιθυμούν να τύχουν μειωμένου συντελεστή, να προσκομίσουν την απόδειξη ότι τα ορυκτέλαια που εισάγουν στην Ιταλία είναι αναγεννημένα, η δε ιταλική διοίκηση, χωρίς να μπορεί εντούτοις να καταστήσει αυτή την απόδειξη δυσκολότερη από ό,τι είναι απαραίτητο, έχει το δικαίωμα να απαιτήσει αποδεικτικά στοιχεία υπό συνθήκες που να αποκλείουν τον κίνδυνο της απάτης, ιδίως με προσκόμιση πιστοποιητικών προερχόμενων από αρμόδιες αρχές ή άλλα αρμόδια όργανα του κράτους μέλους εξαγωγής, τα οποία καθιστούν δυνατή την ταύτιση του αναγεννημένου ορυκτελαίου από την επιχείρηση όπου πραγματοποιήθηκε η αναγέννησή του. Η κοινοτική πρακτική, ιδίως όσον αφορά την κατάργηση των υγειονομικών ελέγχων στα ενδοκοινοτικά σύνορα, προσφέρει πολυάριθμα παραδείγματα αυτών των τρόπων νομίμου ελέγχου.

20 Οι προηγούμενες σκέψεις δίνουν την απάντηση επίσης στο επιχείρημα της Επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο η προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 95, πρώτο εδάφιο, δεν μπορεί να εξαλειφθεί παρά μόνο με την κατάργηση του μειωμένου συντελεστή σε εθνικό επίπεδο. Η Ιταλική Δημοκρατία μπορεί να επιλέξει μεταξύ αυτής της καταργήσεως και της διατηρήσεώς του, με μόνη προϋπόθεση ότι, εάν προτιμήσει αυτή τη δεύτερη λύση, πρέπει να επιβάλει αυτό τον ίδιο μειωμένο συντελεστή στα αναγεννημένα ορυκτέλαια προελεύσεως άλλων κρατών μελών για τα οποία προσκομίζεται απόδειξη περί της αναγεννήσεώς τους, κατά τρόπον ώστε να αποφεύγεται κάθε μορφή διακρίσεων μεταξύ του εισαγόμενου και του ομοειδούς εγχωρίου προϊόντος.

21 Το δεύτερο και το τρίτο επιχείρημα είναι συναφή και πρέπει να εξεταστούν μαζί. Αυτή η εξέταση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πρέπει να απορριφθούν.

22 Αν και είναι ακριβές ότι οι μειώσεις της imposta di fabbricazione δικαιολογούνται από το υψηλό κόστος της αναγεννήσεως σε σχέση με την πρώτη διύλιση, το ευνοϊκότερο αυτό φορολογικό σύστημα δεν διακυβεύεται, από καμία άποψη, από την υποχρέωση εφαρμογής του σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης. Πράγματι, οι φορολογικές μειώσεις, που χορηγούνται στις επιχειρήσεις αναγεννήσεως ορυκτελαίων, δεν κινδυνεύουν από την υποχρέωση χορηγήσεώς τους και στα αναγεννημένα ορυκτέλαια προελεύσεως άλλων κρατών μελών.

23 Εξάλλου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα που προβάλλει η Ιταλική Κυβέρνηση, ότι το θεσπισθέν από τον ιταλικό νόμο του 1962 και ειδικότερα από το άρθρο 12 σύστημα αποτελεί, στην πραγματικότητα, πρόωρη εφαρμογή της οδηγίας 75/439 της 16ης Ιουνίου 1975 και ότι η μείωση της imposta di fabbricazione αποτελεί αποζημίωση την οποία μπορούν να χορηγούν τα κράτη μέλη, δυνάμει του άρθρου 13 της οδηγίας, στις επιχειρήσεις ανακτήσεως, εξαφανίσεως ή αναγεννήσεως χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων.

24 Χωρίς να είναι απαραίτητο να κριθεί το ζήτημα αν η Ιταλική Δημοκρατία εφάρμοσε ή όχι την οδηγία 75/439, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως εκτέθηκε προηγουμένως, η οδηγία αυτή δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να θεσπίζουν σύστημα εσωτερικών φόρων που να περιλαμβάνει μειωμένους φορολογικούς συντελεστές. Το άρθρο 13 της οδηγίας επιτρέπει στα κράτη μέλη να χορηγούν αποζημιώσεις, χωρίς όμως να τα υποχρεώνει, αλλά φροντίζει ώστε οι αποζημιώσεις, εφόσον χορηγούνται, να μην αποτελούν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Από αυτό έπεται ότι, εκτελώντας την οδηγία, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα είτε να χορηγούν άμεσα αποζημιώσεις στις εν λόγω επιχειρήσεις είτε να εφαρμόζουν ευνοϊκότερο φορολογικό σύστημα για τα αναγεννημένα ορυκτέλαια είτε ακόμα να σωρεύουν τα δύο συστήματα. Όταν όμως επιλέξουν, δυνάμει της εξουσίας εκτιμήσεως που έχουν στον τομέα αυτό, σύστημα μειώσεως των εσωτερικών φόρων, είναι υποχρεωμένα να δεχθούν τις συνέπειες αυτής της επιλογής και να επαγρυπνούν ώστε το επιλεγέν σύστημα να είναι σύμφωνο προς το θεμελιώδη κανόνα περί απαγορεύσεως των φορολογικών διακρίσεων των εισαγόμενων προϊόντων που ορίζεται στο άρθρο 95 της Συνθήκης.

25 Από τις προηγούμενες παρατηρήσεις συνάγεται ότι, διατηρώντας, δυνάμει του νόμου 1852 της 31ης Δεκεμβρίου 1962 που τροποποίησε το φορολογικό σύστημα των προϊόντων πετρελαίου, διαφορετικό συντελεστή για την imposta di fabbricazione (εσωτερικό φόρο παραγωγής) στα αναγεννημένα ορυκτέλαια που παράγονται στην Ιταλία, σε σχέση με το συντελεστή της sovraimposta di confine

(πρόσθετο φόρο συνόρων), η οποία επιβάλλεται στα αναγεννημένα ορυκτέλαια προελεύσεως άλλων κρατών μελών, η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφαίνεται:

Διατηρώντας, δυνάμει του νόμου 1852 της 31ης Δεκεμβρίου 1962 που τροποποίησε το φορολογικό σύστημα των προϊόντων πετρελαίου, διαφορετικό συντελεστή για την imposta di fabbricazione (εσωτερικό φόρο παραγωγής) στα αναγεννημένα ορυκτέλαια που παράγονται στην Ιταλία, σε σχέση με το συντελεστή της sovraimposta di confine (πρόσθετο φόρο συνόρων), η οποία επιβάλλεται στα αναγεννημένα ορυκτέλαια προελεύσεως άλλων κρατών μελών, η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρώσεις που υπέχει από το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ.

Kutscher O'Keeffe Touffait Mertens de Wilmars

Pescatore Mackenzie Stuart Bosco

Koopmans Due

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Ιανουαρίου 1980.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher